

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศ
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
The Relationship Between the Academic Leadership of Schools Administrators
and Internal Supervision in Schools Under the Phayao Secondary Educational
Service Area Office

กลอยใจ ชันวงศ์¹, มังกร हरिरुक²

Kloyjai Khanwong¹, Mangkorn Hariruk²

มหาวิทยาลัยธนบุรี^{1,2}

Thonburi University^{1,2}

*Corresponding author, e-mail: kloyjaikhanwong@gmail.com

Retrieved; 7-10-2024; Revised; 30-11-2024. Accepted; 10-11-2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 268 คน จากประชากร 812 คน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสังเกตและการปรับปรุงการสอน รองลงมา ได้แก่ การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ส่วนการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผนการนิเทศ รองลงมาได้แก่ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ส่วนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.91 ($r=.911$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดภารกิจของสถานศึกษา และสามารถวางแผนในการบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาเสริมสร้างสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพอย่างสูงสุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; การนิเทศภายใน

Abstract

This research were to study with the following objectives: 1) to study the level of academic leadership of school administrators, 2) to assess the level of internal supervision in schools, and 3) to analyze the relationship between the academic leadership of school administrators and internal supervision in schools. The sample consisted of 268 individuals, selected from a population of 812 individuals using stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with an overall reliability score of 0.967. The data were analyzed using statistical methods such as percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient.

The research findings revealed that: 1) the overall level of academic leadership of school administrators was high, with the highest average score in observing and improving teaching, followed by mission setting for schools, while the lowest average score was in the curriculum and teaching management; 2) the overall level of internal supervision in schools was high, with the highest average score in supervision planning, followed by creating supervision media and tools, while the lowest average score was in assessing current conditions, problems, and needs; and 3) there was a high level of correlation between the academic leadership of school administrators and internal supervision in schools under the Phayao Secondary Educational Service Area Office, with a correlation coefficient of 0.911, significant at the .01 level.

The findings from this study to analyze the relationship between the academic leadership of school administrators and internal supervision in schools under the Phayao Secondary Educational Service Area Office. The research findings revealed that there was a high level of correlation between the academic leadership of school administrators and internal supervision in schools. consistent with the set assumptions.

School administrators, and teachers, serving as a guide for defining school missions and planning academic administration and internal supervision to enhance school quality to the highest level.

Keywords: Leadership, Academic leadership, School administrators, internal supervision,

บทนำ

การนิเทศภายในถือเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการนิเทศภายในจะเป็นตัวกระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนในที่สุด ทำให้ครูปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนมีความสุขกับการเรียน ครูมีการเตรียมความพร้อมเพื่อสอน และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นสมกับที่เป็นครูมืออาชีพ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการประกันคุณภาพในชั้นเรียน จำเป็นต้องมีกระบวนการนิเทศภายในที่จะช่วยให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนได้ปรับปรุงงานของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งยังซึ่งสอดคล้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่กำหนดกระบวนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การวางแผนนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติการณ์นิเทศ และการประเมินผลและรายงานผล เพื่อแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ด้วยเหตุนี้สถานศึกษาจึงมีกระบวนการนิเทศภายใน มุ่งให้การสนับสนุนพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะผู้นิเทศต้องมีความประสพการณ์ ทักษะต่าง ๆ เป็นแบบอย่างที่ดีสามารถแนะนำให้คำปรึกษากับครูได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ และนำไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มศักยภาพ

การบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยบุคคลสำคัญดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำทางวิชาการต้องมีภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน กำหนดทิศทางและวัฒนธรรมการเรียนรู้ขององค์กร จะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความทันสมัย เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน มีองค์ประกอบหลายๆ ด้านของภาวะผู้นำทางวิชาการที่เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารพึงมีและปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังที่ Weber (1996) ได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก การสังเกตและการปรับปรุงการสอน และการประเมินโครงการสอนที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน และสนับสนุนการนิเทศภายในสถานศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพตามนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา พ.ศ. 2566 ด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา

ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติไปใช้ในการวางแผน การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้ทันสมัย โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกระดับการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทสังคม จากนโยบายเร่งด่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566 กำหนดตัวชี้วัดระดับความสำเร็จของการนำผล O-NET หรือผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนอื่น ๆ ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องนำผลการประเมินไปใช้ ซึ่งพบปัญหา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการกับข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อค้นหา สิ่งที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา มุ่งค้นหาแต่สิ่งที่ประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนไม่นำผลการประเมินไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสถานศึกษาไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนด เป้าหมาย วางแผนเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งปัญหาของสถานศึกษา ต้องได้รับการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างเร่งด่วน ดังนั้นข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงการปฏิบัติงานและ ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การกำกับ นิเทศ ติดตามการสอนของครู ที่ส่งผลดีกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

จากสาเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พะเยา เพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา อยู่ในระดับใด และการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา อยู่ในระดับใด รวมถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ได้นำไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานและการบริหารจัดการ การศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ เหมาะสม และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา
2. เพื่อศึกษาระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พะเยา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศ ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทบทวนวรรณกรรม

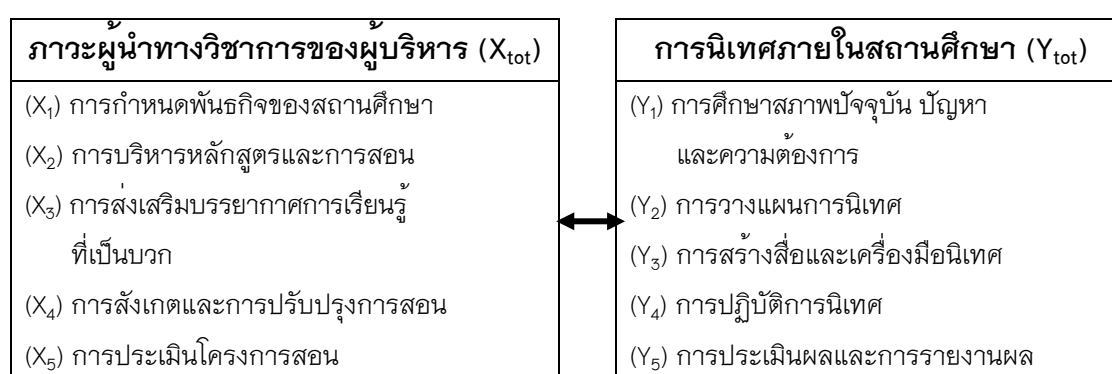
งานวิจัยนี้เป็นการนำเสนอการทบทวนแนวคิดทฤษฎีตัวแปรที่ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของ Weber (1996) กล่าวถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการ มีองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน สิ่งที่มีอิทธิพลสูงสุดอาจเป็นการกำหนดความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติที่ฝ่ายบริหาร ครู และนักเรียนยึดถือ ผู้นำจะต้องมีภาวะทางวิชาการและหากผู้นำไม่มีภาวะทางวิชาการ ก็จำเป็นต้องกำหนดให้มีคณะทำงานด้านวิชาการทำงานด้านนี้แทน โดยไม่ต้องคำนึงถึงสายงานบริหาร ซึ่งได้จำแนกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการออกเป็น 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก 4) การส่งเสริมและการปรับปรุงการสอน และ 5) การประเมินโครงการสอน

การนิเทศภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) กล่าวถึงการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานร่วมกัน ระหว่างบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการศึกษาที่กำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งเสนอกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลและรายงานผล

เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ดังซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2 ค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับที่มาก นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชชุดา เขียวชะอุ่ม (2561) พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสหวิทยาเขตทัพหลวงแจ่งงาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สรุปจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการสูงจะทำให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของผู้บริหารภายใต้ระบบกลไกที่หลากหลายที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามแนวคิดทฤษฎีของ Weber (1996) ประกอบด้วย 1) การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก 4) การสังเกตและการปรับปรุงการสอน 5) การประเมินโครงการสอน และตัวแปรที่ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผนการนิเทศ 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศ และ 5) การประเมินผลและการรายงานผล จึงได้กำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีทั้งสิ้นจำนวน 812 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรของ Taro Yamane (1973) และใช้เทคนิคการเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 268 คน จำแนกตามตำแหน่ง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 252 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สร้างขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องของข้อคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อให้ท่านผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อโดยกำหนดคะแนนสำหรับการพิจารณาข้อคำถามแต่ละข้อดังนี้

1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ถ้าไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ถ้าแน่ใจว่าคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหาตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด

นำมาวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of item Objective Congruence) ผลปรากฏว่าข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้องได้เท่ากับ 1.0 แล้วนำไป Try – out กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา จำนวน 30 ชุด วิเคราะห์หาค่า Reliability โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967 ถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับดีมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือผ่านผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา เก็บข้อมูลรูปแบบ Google form ซึ่งในการตอบแบบสอบถามนั้น 1 อีเมล จะสามารถเข้าตอบกลับได้เพียงครั้งเดียว

2. ติดตามเก็บรวบรวมข้อมูลให้ครบจำนวนตามที่กำหนด

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3. การวิเคราะห์ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

4. การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวม

(n = 268)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา	4.26	0.79	มาก	2
2. การบริหารหลักสูตรและการสอน	4.22	0.84	มาก	5
3. การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก	4.23	0.80	มาก	4
4. การสังเกตและการปรับปรุงการสอน	4.32	0.79	มาก	1
5. การประเมินโครงการสอน	4.26	0.85	มาก	3
รวม	4.26	0.82	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.82)

เมื่อพิจารณาตามตาราง เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการสังเกตและการปรับปรุงการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.79) รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.79) ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวม

(n = 268)

การนิเทศภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	4.23	0.84	มาก	5
2. การวางแผนการนิเทศ	4.26	0.82	มาก	1
3. การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ	4.26	0.84	มาก	2
4. การปฏิบัติการนิเทศ	4.24	0.90	มาก	3
5. การประเมินผลและการรายงานผล	4.23	0.80	มาก	4
รวม	4.24	0.85	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.85)

เมื่อพิจารณาตามตาราง เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวางแผนการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.82) รองลงมา ได้แก่ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.84) ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 3 วิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	การนิเทศภายในสถานศึกษา					
	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ (Y ₁)	การวางแผนการนิเทศ (Y ₂)	การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ (Y ₃)	การปฏิบัติการณ์นิเทศ (Y ₄)	การประเมินผลและการรายงานผล (Y ₅)	การนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวม (Y _{tot})
การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา (X ₁)	.710**	.779**	.847**	.645**	.775**	.801**
การบริหารหลักสูตรและการสอน (X ₂)	.808**	.828**	.860**	.674**	.828**	.850**
การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก (X ₃)	.802**	.856**	.882**	.604**	.846**	.845**
การสังเกตและการปรับปรุงการสอน (X ₄)	.818**	.802**	.824**	.649**	.840**	.833**
การประเมินโครงการสอน (X ₅)	.837**	.873**	.896**	.797**	.886**	.915**
ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโดยรวม (X _{tot})	.854**	.886**	.921**	.727**	.895**	.911**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.911 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาตามตาราง เป็นรายด้าน พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านประเมินโครงการสอน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.915$) กับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน

($r = 0.850$), ด้านการส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก ($r = 0.845$), ด้านการสังเกตและการปรับปรุงการสอน ($r = 0.833$), และด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ($r = 0.801$) ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสังเกตและการปรับปรุงการสอน รองลงมา ได้แก่ ด้านการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ระดับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผนการนิเทศ รองลงมาได้แก่ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ ส่วนด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านประเมินโครงการสอน มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น .911 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายตามลำดับของสรุปผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก พิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ที่ดีกับครู โดยการเข้าสังเกตการณ์ในห้องเรียนเป็นโอกาสการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงอาชีพ ปฏิสัมพันธ์นี้ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพครู เป็นผู้ชี้แนะแนวทางเกี่ยวกับวิธีการสอนกับครูให้เข้ากับบริบทในท้องถิ่นของตนเองได้ ตลอดจนผู้บริหารยังต้องสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศและการเอาใจใส่พัฒนาหลักสูตรอย่างจริงจัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลีดาพร ตันเจริญรัตน์ (2563) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัย พบว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก พิจารณาในรายละเอียด พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษา ชี้แนะแนวทางกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งถือเป็นกระบวนการสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการประกันคุณภาพในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนได้ปรับปรุงงานของตนให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้กำหนดกระบวนการขั้นตอนการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานตามประเด็นการนิเทศ การวางแผนการนิเทศ กำหนดรายละเอียดของกิจกรรมเพื่อจัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เป็นสิ่งที่ช่วยเก็บรายละเอียด และเก็บข้อมูลนำมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศจะดำเนินการนิเทศตามรูปแบบ วิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด การประเมินผลและรายงานผล เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการสอนของครูในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิสร กังสังข์ (2561) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิจัย พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันทางบวก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง จัดประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความไว้วางใจจากบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก การสังเกตและปรับปรุงการสอน และการประเมินโครงการสอน ซึ่งมีความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทำให้การบริหารจัดการศึกษาสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงษ์ ศิริเมือง (2557) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการนิเทศภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันสุไลมาน แวสุหลง (2564) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

ในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมระดับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับการนิเทศภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง จัดประชุมการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างความไว้วางใจจากบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรและการสอน การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นบวก การสังเกตและปรับปรุงการสอน และการประเมินโครงการสอน ซึ่งมีความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สามารถนำไปใช้ในการวางแผนบริหารงานวิชาการและกำหนดรูปแบบและขั้นตอนการนิเทศภายในภายในสถานศึกษา อันได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ วางแผนการนิเทศ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ และการประเมินผลและการรายงานผล ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทำให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาสำเร็จตามจุดมุ่งหมายและเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนากลยุทธ์ทางวิชาการและเสริมสร้างประสิทธิผลของผู้เรียน

1.2 จากผลการวิจัยการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จัดลำดับความสำคัญของปัญหา

1.3 จากผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา ด้านการประเมินโครงการสอน มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในสถานศึกษา ในระดับสูงสุด ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนครูในด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมการสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานของตัวชี้วัดของหลักสูตรที่กำหนดมาใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาให้เกิดผลสำเร็จสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำแนวคิด ทฤษฎี ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในสถานศึกษามาใช้ในการจัดทำวิจัยประชากรกลุ่มอื่น ๆ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถเปรียบเทียบผลการวิจัยในต่างสังกัด

2.2 ควรมีการจัดทำวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา, ประสิทธิภาพการสอน, การวัดและประเมินผล เป็นต้น

2.3 การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการจัดทำวิจัยตามระเบียบวิจัยแบบอื่น ๆ เช่น วิจัยเชิงคุณภาพ, วิจัยแบบผสมผสาน หรือวิธีอื่นที่เหมาะสม เพื่อให้เข้าใจถึงวิธีการที่หลากหลายและได้ข้อมูลในเชิงลึกและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ศิริเมือง. (2557). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการนิเทศภายใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์].
- ฐิตาพร ตันเจริญรัตน์. (2563). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับทักษะของครูในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกริก].
- วันสุไลมาน แวสุหลง. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา].
- วิชชุดา เขียวขุ่ม. (2562). *การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสหวิทยาเขตทัพหลวงแจรงาม. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(2), 389-400.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา. (2566). *รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- อภิสร่า กังสังข์. (2561). *บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่].

- Weber, J. (1996). Leading the instructional program. In S. Smith & P. Piele (Eds.), *School leadership* (pp. 253–278). Clearinghouse of Educational Management.
- Weber, M. (1996). *The Protestant ethic and the spirit of capitalism*. Charles Scribner's Sons.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. Harper & Row.